

A MÁRTYR

Vala pedig egy ember, ki hirdete új eszméket, melyek valának igazak, s az világnak dolgait értő elméknek bizonyosságát nekünk hozá vala. És vala emez ember fiatal, ki mégis az vén bölcsekhez méltó szavakkal hirdeté amaz új eszméket. És valának az régi rendnek nagy sok papjai, kik tudomást vevének ez tanoknak igazságiról, s azon eróst elborzadván szólának vala egymás között:

- Ezen tanok bizonynal veszélyesek az mi templomink számára, s mégoly veszélyesek az mi hatalmas és erős voltunkra, nemkülönben pedig az mi tanításinkra.

Eképpen beszéltenek az régi papok, és bölcsek, kik valának hatalmasok azon népeken, melyek alájok rendeltetnek. És feltevék magokban, hogy ez ifjú prophetát bizony elveszejtik.

És ezenközben eme bölcs propheta vala nagy munkálkodásinak közepette, mely által kinyilváníthatatik mindaz új tan és annak égi igazsági, miket ő hirdete vala.

Mert emez férfiú, ki hordozá ezen új tanításokat, nem vala egyszerű ember, mert ő látván látá azon dolgokat, miket az emberi fajnak alábbvaló sokasági önnön maguk meg nem láthatnak soha, lévén az ő szemeken az ködhöz hasonlatos szürkeség, és amiképp az hengergőző földbeli féreg nem láthatja az önnön magánál tökéletesebbet, mivel azt már érteni képtelen, úgy az emberi faj sem veheti elméjébe az felette állót, míg ahhoz mért értelmet nem szerez.

És beszélle vala ezen propheta az világok sokaságának különbözőségiben való nyilván egyazonságról, és találá vala egyéb igaz törvényeket, melyek az embert bölcsébbé teszik, ha az eladdig való rossz törvényt immáron követni nem akarják.

Akkoron összetanakodának mind az ő elveszejtésére szerződött papok és az hatalmas Róma, mely vala ura ezen összetanakodóknak.

És mondák akkoron az papok és bölcsek, kik szövetséget tartván az hatalmas Rómával emez ifjú prophetának az ő elveszejtését oly igen vágyakozták :

- Immáron elérkezett az ideje ezen bujtogató lázadó megölettetésének, ki Isten dolgait magyarázni magát méltónak tartja, holott ezzel az mi törvényinket és hatalmasságunkat teszi kétségessé.

És elfogják őt, és vádolják őt, kínozni, hogy joguk találtassék, kit azután vértanúságra szánnak.

És megölék vala nagy sokaság szeme láttára az Úrnak 1600. évében egy szombati napon azon tanítóját az emberi fajnak, kinek neve vala Giordano Bruno.